

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)
της 16ης Νοεμβρίου 2010*

Στην υπόθεση C-73/10 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, που ασκήθηκε στις 8 Φεβρουαρίου 2010,

Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert GmbH & Co. KG, με έδρα το Αμβούργο (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον A. Rinne, Rechtsanwalt, τους S. Kop και C. Humpe, solicitors, καθώς και τον C. Vajda, QC,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. Kellerbauer και A. Biolan, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Schiemann, πρόεδρο τμήματος, C. Toader και Α. Prechal (εισηγήτρια), δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston
γραμματέας: A. Calot Escobar

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

- ¹ Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert GmbH & Co. KG ζητεί την ακύρωση της διατάξεως που εξέδωσε το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 30 Νοεμβρίου 2009 επί της υποθέσεως T-2/09, Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert κατά Επιτροπής (στο εξής; αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη), με την οποία το Πρωτοδικείο απέρριψε ως προδήλως απαράδεκτη την προσφυγή της νυν αναιρεσείουσας με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως C(2008) 5955 τελικό της Επιτροπής, της 15ης Οκτωβρίου 2008, σχετικά με

διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 ΕΚ (υπόθεση COMP/39.188 – Μπανάνες) (στο εξής: επίμαχη απόφαση), για τον λόγο ότι η προσφυγή αυτή ασκήθηκε εκπρόθεσμα.

Ιστορικό της διαφοράς και ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία

- 2 Η αναιρεσείουσα είναι ετερόρρυθμη εταιρία γερμανικού δικαίου.

- 3 Στις 21 Οκτωβρίου 2008, επιδόθηκε στην αναιρεσείουσα η επίμαχη απόφαση, με την οποία η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έκρινε ότι πλείονες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η αναιρεσείουσα, παρέβησαν το άρθρο 81 ΕΚ, για τον λόγο ότι μετείχαν σε εναρμονισμένη πρακτική σκοπούσα στον από κοινού καθορισμό, εντός τμήματος της κοινής αγοράς, των τιμών αναφοράς για τις μπανάνες, και επέβαλε πρόστιμα στις επιχειρήσεις αυτές.

- 4 Η Fresh Del Monte Produce Inc. (στο εξής: Del Monte) καταδικάστηκε αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με την αναιρεσείουσα να καταβάλει το πρόστιμο που επιβλήθηκε στη δεύτερη, για τον λόγο ότι, κατά το χρονικό διάστημα της συμμετοχής της αναιρεσείουσας στην παράβαση, η Del Monte ασκούσε καθοριστική επιρροή σ' αυτήν. Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 31 Δεκεμβρίου 2008, η Del Monte άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή ακυρώσεως της επίμαχης αποφάσεως. Στην υπόθεση αυτή, η οποία εκκρεμεί επί του παρόντος, επιτράπη στην αναιρεσείουσα να παρέμβει προς στήριξη των αιτημάτων της Del Monte, δυνάμει διατάξεως της 17ης Φεβρουαρίου 2010, T-587/08, Fresh Del Monte Produce κατά Επιτροπής.

- 5 Με τηλεομοιοτυπία η οποία περιήλθε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 2 Ιανουαρίου 2009, η αναιρεσείουσα διαβίβασε αντίγραφο δικογράφου προσφυγής με αίτημα την ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως, του οποίου το πρωτότυπο κατατέθηκε στην εν λόγω Γραμματεία στις 9 Ιανουαρίου του ιδίου έτους.
- 6 Δεδομένου ότι με την από 4 Φεβρουαρίου 2009 επιστολή του Γραμματέα του Πρωτοδικείου γνωστοποιήθηκε στην αναιρεσείουσα ότι η προσφυγή της δεν είχε ασκηθεί εντός της προθεσμίας που τάσσει το άρθρο 230 ΕΚ, με επιστολή της 20ής Φεβρουαρίου του ιδίου έτους, η αναιρεσείουσα κατέθεσε παρατηρήσεις όσον αφορά την εκπρόθεσμη κατάθεση του δικογράφου της προσφυγής της και ζήτησε παρέκκλιση από την εν λόγω προθεσμία.
- 7 Η αναιρεσείουσα προέβαλε συναφώς ότι η εκπρόθεσμη κατάθεση του δικογράφου της προσφυγής της οφειλόταν σε πεπλανημένη ερμηνεία του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, στην οποία υπέπεσαν οι εκπρόσωποί της. Ειδικότερα, επισύναψε στις παρατηρήσεις της την κατάθεση ενός εκ των εκπροσώπων της, σύμφωνα με την οποία τρεις συνεργάτες του έκριναν καλόπιστα, βάσει ερμηνείας του άρθρου 101, παράγραφοι 1, στοιχείο α', και 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, σε συνδυασμό με το άρθρο 102, παράγραφος 2, του ιδίου κανονισμού, ότι η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής έληγε στις 2 Ιανουαρίου 2009.
- 8 Η αναιρεσείουσα προέβαλε επίσης πλείονα επιχειρήματα τα οποία θα δικαιολογούσαν την εκ μέρους του Πρωτοδικείου κήρυξη της προσφυγής ως παραδεκτής, παρά την εκπρόθεσμη κατάθεση του δικογράφου.
- 9 Έτσι, καταρχάς, η αναιρεσείουσα προέβαλε το επιχείρημα ότι, σε περίπτωση κατά την οποία η προσφυγή της θα κρινόταν απαράδεκτη, θα υφίστατο αδικία και σοβαρή ζημία.
- 10 Εν συνεχεία, επικαλέστηκε το γεγονός ότι η προθεσμία μόλις είχε εκπνεύσει και ότι υπήρχαν λόγοι που δικαιολογούσαν την εκπρόθεσμη κατάθεση της προσφυγής. Επιπλέον, κατά την αναιρεσείουσα, το παραδεκτό της προσφυγής ουδόλως θα αντέβαινε στην αρχή της ασφαλείας δικαίου, ούτε θα ζημίωνε την Επιτροπή.

- 11 Τέλος, η αναιρεσείουσα υποστήριξε ότι, εν πάση περιπτώσει, η αρχή της αναλογικότητας και το δικαίωμα ένδικης προστασίας, το οποίο διασφαλίζεται από το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), κατισχύουν της αρχής της ασφάλειας δικαίου, γεγονός που έχει, μεταξύ άλλων, αναγνωρισθεί από το δίκαιο της ποινικής δικονομίας στη Γερμανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη

- 12 Με την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη, το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή ως απαράδεκτη, για τον λόγο ότι δεν ασκήθηκε εμπρόθεσμα.
- 13 Το Πρωτοδικείο επιβεβαίωσε καταρχάς, με τις σκέψεις 10 έως 17 της διατάξεως αυτής, την εκπρόθεσμη άσκηση της προσφυγής, έχοντας διαπιστώσει ότι, βάσει του άρθρου 230, πέμπτο εδάφιο, ΕΚ, του άρθρου 101, παράγραφοι 1, στοιχεία α' και β', και 2, και του άρθρου 102, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, η προθεσμία για την άσκηση της εν λόγω προσφυγής άρχισε στις 22 Οκτωβρίου 2008 και εξέπνευσε στις 31 Δεκεμβρίου 2008 τα μεσάνυχτα, συνυπολογιζόμενης της παρεκτάσεως λόγω αποστάσεως.
- 14 Εν συνεχεία, το Πρωτοδικείο, με τις σκέψεις 20 έως 23 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, απέρριψε την επιχειρηματολογία που προέβαλε η αναιρεσείουσα προς δικαιολόγηση της εκπρόθεσμης καταθέσεως του δικογράφου της προσφυγής της.
- 15 Πρώτον, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, στην εν λόγω σκέψη 20, ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, δεν χωρεί παρέκκλιση από την εφαρμογή των κοινοτικών διατάξεων περί δικονομικών προθεσμιών παρά μόνον υπό τις, όλως εξαιρετικές, περιστάσεις

τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 45, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, δεδομένου ότι η αυστηρή εφαρμογή των διατάξεων αυτών είναι σύμφωνη με την επιταγή περί ασφάλειας δικαίου και την ανάγκη αποφυγής οποιασδήποτε δυσμενούς διακρίσεως ή οποιασδήποτε αυθαίρετης μεταχειρίσεως κατά την απονομή της δικαιοσύνης.

- 16 Το Πρωτοδικείο επισήμανε, στη σκέψη 21 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι, αφενός, η αναιρεσείουσα εν προκειμένω ούτε απέδειξε ούτε καν επικαλέσθηκε την ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας. Αφετέρου, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, καθόσον η νυν αναιρεσείουσα, επικαλούμενη την εκ μέρους των εκπροσώπων της πεπλανημένη ερμηνεία των διατάξεων του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, σκοπούσε να προβάλει συγγνωστή πλάνη δικαιολογούσα παρέκκλιση από την εφαρμογή της εφαρμοστέας εν προκειμένω νομοθεσίας περί προθεσμιών, η νομοθεσία αυτή δεν παρουσιάζει, κατά τη νομολογία, ιδιαίτερη ερμηνευτική δυσχέρεια, οπότε δεν μπορεί να γίνει δεκτή η ύπαρξη συγγνωστής πλάνης στην οποία υπέπεσε η αναιρεσείουσα και η οποία θα δικαιολογούσε παρέκκλιση από την εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας.
- 17 Δεύτερον, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, με τη σκέψη 22 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, ελλείψει ρητής διευκρίνσεως, η κοινοτική έννομη τάξη δεν καθορίζει τους νομικούς χαρακτηρισμούς της λαμβάνοντας υπόψη τα όσα ισχύουν εντός μίας ή πλειόνων εθνικών εννόμων τάξεων και έκρινε ως εκ τούτου ότι έπρεπε να απορρίψει τα επιχειρήματα που αντλεί η αναιρεσείουσα από το ισχύον στη Γερμανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο δίκαιο της ποινικής δικονομίας.
- 18 Τρίτον, με τη σκέψη 23 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως και καθόσον η αναιρεσείουσα επικαλείται το δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το δικαίωμα αυτό προστατεύεται δεόντως με τη δυνατότητα της αναιρεσείουσας να ασκήσει προσφυγή κατά της βλαπτικής για αυτήν πράξεως εντός της προθεσμίας που τάσσει το άρθρο 230 ΕΚ, ουδόλως δε θίγεται από την αυστηρή εφαρμογή των κοινοτικών διατάξεων περί δικονομικών προθεσμιών. Βάσει των ανωτέρω, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι ούτε το δικαίωμα ένδικης προστασίας ούτε η αρχή της αναλογικότητας δικαιολογούν παρέκκλιση από την εν λόγω προθεσμία,

λαμβανομένων υπόψη των, εξαιρετικών κατά την αναιρεσείουσα, περιστάσεων τις οποίες επικαλέσθηκε εν προκειμένω.

Αιτήματα των διαδίκων

¹⁹ Με την αίτησή της αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη·

— να κηρύξει παραδεκτή την προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε η αναιρεσείουσα κατά της επίμαχης αποφάσεως και να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ή

— επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προκειμένου να εξετασθεί το παραδεκτό της εν λόγω προσφυγής.

²⁰ Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 21 Βάσει του άρθρου 119 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, οσάκις η αίτηση αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη, το Δικαστήριο δύναται, σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης, κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως με αιτιολογημένη διάταξη, χωρίς να κινήσει την προφορική διαδικασία.
- 22 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι έχει ενημερωθεί επαρκώς βάσει των στοιχείων της δικογραφίας, ώστε να απορρίψει με αιτιολογημένη διάταξη την αίτηση αναιρέσεως ως προδήλως αβάσιμη.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 23 Η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε νομική πλάνη κρίνοντας, με τη σκέψη 20 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι δεν χωρεί παρέκκλιση από την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ενώσεως περί δικονομικών προθεσμιών παρά μόνον υπό τις, όλως εξαιρετικές, περιστάσεις τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας.
- 24 Κατά την αναιρεσείουσα, η άποψη αυτή είναι αδικαιολόγητα περιοριστική και δεν λαμβάνει υπόψη, ή τουλάχιστον δεν λαμβάνει δεόντως υπόψη, τη σπουδαιότητα του δικαιώματος ένδικης προστασίας στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, την αρχή της νομιμότητας της ποινικής διαδικασίας, την αρχή της αναλογικότητας και την υπέρτερη ανάγκη αποτροπής αδικίας.

- 25 Όσον αφορά, πρώτον, το θεμελιώδες δικαίωμα ένδικης προστασίας, η αναιρεσείουσα διατείνεται ότι τα σημαντικά πρόστιμα που της επιβλήθηκαν λόγω συμπεριφοράς συνιστώντας συμπαίγνια και αντιβαίνουσας στις διατάξεις περί ανταγωνισμού αφορούν κατηγορίες για αξιόποινη πράξη, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ. Παραπέμπει συναφώς στην απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-199/92 P, Hüls κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4287, σκέψεις 149 και 150, και στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, της 23ης Νοεμβρίου 2006, Jussila κατά Φινλανδίας (*Recueil des arrêts et décisions* 2006-XIII, § 43).
- 26 Το θεμελιώδες αυτό δικαίωμα συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ενώσεως, βάσει, μεταξύ άλλων, της αποφάσεως της 22ας Σεπτεμβρίου 1998, C-185/97, Coote, Συλλογή 1998, σ. I-5199, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, η οποία επιβεβαιώθηκε εξάλλου από το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενώσεως που διακηρύχθηκε στη Νίκαια, στις 7 Δεκεμβρίου 2000 (ΕΕ C 364, σ. 1).
- 27 Δεύτερον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι η αρχή της ασφάλειας δικαίου και η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεν είναι δυνατόν να εφαρμόζονται κατά απόλυτο τρόπο, δεδομένου ότι η αρχή της ασφάλειας δικαίου πρέπει να συνυπάρχει και να εφαρμόζεται κατά τρόπο σύμφωνο με την αρχή της νομιμότητας. Οι δύο αυτές αρχές πρέπει να σταθμίζονται, σε ορισμένες δε περιπτώσεις η αρχή της νομιμότητας πρέπει να υπερισχύει, όπως συνάγεται από τη νομολογία την οποία επικαλείται συναφώς η αναιρεσείουσα, όπως οι αποφάσεις της 22ας Μαρτίου 1961, 42/59 και 49/59, Snupat κατά Ανώτατης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 599, της 21ης Σεπτεμβρίου 1983, 205/82 έως 215/82, Deutsche Milchkontor κ.λπ., Συλλογή 1983, σ. 2633, και της 23ης Οκτωβρίου 2007, C-273/04, Πολωνία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2007, σ. I-8925.
- 28 Τρίτον, η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει το μέτρο να είναι κατάλληλο και αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και να μην είναι υπέρμετρα επαχθές για τον διοικούμενο σε σχέση με τον σκοπό αυτό.

- 29 Όσον αφορά καταρχάς το θεμελιώδες δικαίωμα της ένδικης προστασίας, το Πρωτοδικείο παρέλειψε να λάβει υπόψη τον ποινικό χαρακτήρα του προστίμου, μολοντί η πλήρης και αποτελεσματική προστασία του δικαιώματος αυτού κατά την ποινική διαδικασία έχει ουσιώδη σημασία.
- 30 Εν συνεχεία, το Πρωτοδικείο δεν εξήγησε τους λόγους για τους οποίους δεν λαμβάνεται υπόψη η αρχή της αναλογικότητας προκειμένου να δικαιολογηθεί παρέκκλιση από τις διατάξεις περί δικονομικών προθεσμιών. Ως προς τούτο, η αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη ενέχει, ιδίως, και νομική πλάνη, λόγω εσφαλμένης εφαρμογής της αρχής αυτής.
- 31 Τέλος, το Πρωτοδικείο κακώς παρέλειψε να λάβει υπόψη πλείονα στοιχεία τα οποία θα έπρεπε να συνυπολογίσει κατά την εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας. Ιδίως, τα στοιχεία ότι με την προσφυγή της ακυρώσεως, η αναιρεσείουσα εστράφη κατά σημαντικής ποινικής κυρώσεως και ότι η ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή ασκήθηκε μόλις κατά μία ημέρα εκπροθέσμως, ενώ οι επιπτώσεις για την αναιρεσείουσα και η ζημία που θα υποστεί αυτή σε περίπτωση κατά την οποία η προσφυγή κριθεί απαράδεκτη λόγω εκπρόθεσμης ασκήσεως είναι δυσανάλογες σε σχέση με τα αποτελέσματα που θα είχε για την Επιτροπή απόφαση κρίνουσα παραδεκτή την προσφυγή.
- 32 Η Επιτροπή επικαλείται τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ και ειδικότερα την προπαρατεθείσα απόφαση *Jussila* κατά Φινλανδίας, εκ της οποίας συνάγονται τα εξής:
- Προκειμένου να εκτιμηθεί αν μία κύρωση έχει ποινικό χαρακτήρα και αν, ως εκ τούτου, πρόκειται περί κατηγορίας «για αξιόποινη πράξη» κατά την έννοια του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, πρέπει να γίνει χρήση τριών κριτηρίων, δηλαδή του νομικού χαρακτηρισμού της κυρώσεως κατά το δικαίκο σύστημα του οικείου κράτους μέλους, της φύσεως της παραβάσεως και της βαρύτητας της κυρώσεως.

- οι κυρώσεις που εμπίπτουν στον «σκληρό πυρήνα» του ποινικού δικαίου λόγω του νομικού χαρακτηρισμού τους κατά το εθνικό δίκαιο (πρώτο κριτήριο) πρέπει να διακρίνονται από μια άλλη κατηγορία κυρώσεων, οι οποίες μπορούν να θεωρηθούν «ποινικές» μόνο από απόψεως του δεύτερου και του τρίτου κριτηρίου.

 - τα πρόστιμα στον τομέα του ανταγωνισμού εμπίπτουν στην τελευταία αυτή κατηγορία ποινικών κυρώσεων και, επομένως, δεν ανήκουν στον «σκληρό πυρήνα» του ποινικού δικαίου, οπότε οι εγγυήσεις που παρέχονται βάσει σχετικού με το ποινικό δίκαιο σκέλους του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ δεν πρέπει κατ' ανάγκη να τυγχάνουν πλήρους εφαρμογής.
- 33 Σύμφωνα με το δίκαιο της Ενώσεως, οι κυρώσεις που επιβάλλονται βάσει των κανόνων του δικαίου της Ενώσεως περί ανταγωνισμού ουδόλως έχουν ποινικό χαρακτήρα.
- 34 Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι η ελαστικότητα ως προς την τήρηση των προθεσμιών, την οποία φέρονται να επιδεικνύουν ορισμένα εθνικά συστήματα, δεν συνεπάγεται την αναγνώριση γενικής αρχής του δικαίου της Ενώσεως.
- 35 Κατά την Επιτροπή, εξάλλου, η αναιρεσείουσα έτυχε της προστασίας που παρέχεται βάσει του δικαιώματος ένδικης προστασίας, όπως κάθε εταιρία στην οποία έχει επιβληθεί πρόστιμο βάσει του δικαίου περί ανταγωνισμού της Ενώσεως. Η μη τήρηση των προθεσμιών από τις οποίες εξαρτάται η άσκηση του δικαιώματος αυτού αποτελεί χωριστό ζήτημα, οφείλεται δε σε πλάνη της αναιρεσείουσας, ανεξαρτήτως αν η αναιρεσείουσα υπέπεσε στην πλάνη αυτή καλόπιστα ή όχι.
- 36 Όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, εν προκειμένω, δεν παραβιάστηκε το δικαίωμα ένδικης προστασίας λόγω της εφαρμογής των διατάξεων περί προθεσμιών.

- 37 Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται από μακρόν και κατά τη νομολογία δεν ενέχουν ιδιαίτερη δυσκολία. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, εν προκειμένω, δεν μπορεί να προβληθεί λυσιτελώς ότι η πλάνη ως προς τον υπολογισμό της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής, στην οποία «καλόπιστα» υπέπεσε η αναιρεσείουσα μπορεί να χαρακτηριστεί ως συγγνωστή.
- 38 Το Πρωτοδικείο έλαβε καθόλα υπόψη του την αρχή της αναλογικότητας εφαρμόζοντας το άρθρο 45, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, το οποίο, καθόσον προβλέπει παρεκκλίσεις από τις εν λόγω προθεσμίες σε εξαιρετικές περιστάσεις, καθιστά δυνατή την τήρηση της αρχής αυτής.
- 39 Επιπλέον, η τήρηση των δικονομικών προθεσμιών δεν μπορεί να εξαρτάται από παράγοντες όπως το ύψος του επιβληθέντος προστίμου ή οι οικονομικοί πόροι του παραβάτη. Το δικαίωμα της αναιρεσείουσας να αξιώσει αποζημίωση από τους εκπροσώπους της καθιστά εξάλλου σε μεγάλο βαθμό άνευ σημασίας τους παράγοντες αυτούς.
- 40 Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, καθόσον η Del Monte προέβαλε, στο πλαίσιο της προσφυγής που άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου (νυν Γενικού Δικαστηρίου), λόγους ακυρώσεως με τους οποίους, μεταξύ άλλων, θέτει εν αμφιβόλω τη συμμετοχή της αναιρεσείουσας στην οικεία παράβαση και καθόσον επετράπη η παρέμβαση της αναιρεσείουσας στην εν λόγω υπόθεση, το Γενικό Δικαστήριο θα κληθεί να εξετάσει την πλειονότητα των μερών της επίμαχης αποφάσεως που αφορούν την αναιρεσείουσα. Εάν, όμως, ακυρώσει αυτά τα μέρη της επίμαχης αποφάσεως, η Επιτροπή φρονεί ότι θα λάβει υπόψη της τις συνέπειες όσον αφορά την αναιρεσείουσα, μολοντί δεν έχει τέτοια νομική υποχρέωση.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 41 Κατά πάγια νομολογία, δεν χωρεί παρέκκλιση από την εφαρμογή των διατάξεων της Ενώσεως περί δικονομικών προθεσμιών παρά μόνον σε όλως εξαιρετικές περιστάσεις, τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 45, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, δεδομένου ότι η αυστηρή εφαρμογή των διατάξεων αυτών είναι σύμφωνη με την επιταγή περί ασφάλειας δικαίου και την ανάγκη αποφυγής οποιασδήποτε δυσμενούς διακρίσεως ή οποιασδήποτε αυθαίρετης μεταχειρίσεως κατά την απονομή της δικαιοσύνης (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη της 18ης Ιανουαρίου 2005, C-325/03 P, Zuazaga Meabe κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2005, σ. I-403, σκέψη 16, και της 3ης Ιουλίου 2008, C-84/08 P, Πιτσιόρλας κατά Συμβουλίου και ΕΚΤ, σκέψη 14 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 42 Από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι, στο πλαίσιο της νομοθεσίας της Ενώσεως περί προθεσμιών ασκήσεως προσφυγών, η έννοια της συγγνωστής πλάνης, βάσει της οποίας χωρεί παρέκκλιση από τις ως άνω προθεσμίες, αφορά αποκλειστικώς εξαιρετικές περιστάσεις στις οποίες, ιδίως, το οικείο θεσμικό όργανο επέδειξε συμπεριφορά η οποία, αφεαυτής ή καθοριστικώς, μπορούσε να προκαλέσει επιτρεπτή σύγχυση σε καλόπιστο πολίτη ο οποίος επέδειξε καθόλα την επιμέλεια που απαιτείται από επαρκώς ενημερωμένο συναλλασσόμενο (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη της 14ης Ιανουαρίου 2010, C-112/09 P, SGAE κατά Επιτροπής, Συλλογή 2010, σ. I-351, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 43 Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η αναιρεσείουσα δεν υποστήριξε ότι η υπέρβαση της προθεσμίας μπορούσε να δικαιολογηθεί από περίσταση που πρέπει να χαρακτηριστεί ως τυχαίο συμβάν ή περίπτωση ανωτέρας βίας.
- 44 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα δεν προσάπτει ρητώς στο Πρωτοδικείο ότι, στη σκέψη 21 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, δεν δέχθηκε την ύπαρξη συγγνωστής πλάνης στην οποία αυτή υπέπεσε.

- 45 Μπορεί εν πάση περιπτώσει να επισημανθεί συναφώς ότι επί υποθέσεως που αφορούσε απόφαση της Επιτροπής περί επιβολής προστίμου βάσει του άρθρου 81 ΕΚ και στην οποία η αναιρεσείουσα είχε υποπέσει σε πλάνη ως προς τον υπολογισμό των προθεσμιών για την άσκηση προσφυγής, ανάλογη αυτής της υπό κρίση υποθέσεως, το Δικαστήριο δεν δέχθηκε την ύπαρξη συγγνωστής πλάνης, αποφαινόμενο μεταξύ άλλων ότι το γράμμα του άρθρου 101, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', του Κανονισμού Διαδικασίας του νυν Γενικού Δικαστηρίου είναι σαφές και δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη ερμηνευτική δυσκολία (προπαρατεθείσα διάταξη SGAE κατά Επιτροπής, σκέψη 24).
- 46 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει αντιθέτως ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη κρίνοντας ότι δεν χωρεί παρέκκλιση από την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ενώσεως περί δικονομικών προθεσμιών σε περιπτώσεις άλλες από αυτές του τυχαίου συμβάντος και της ανωτέρας βίας.
- 47 Κατά την αναιρεσείουσα, πρέπει να χωρεί παρέκκλιση από τη νομοθεσία αυτή και βάσει του θεμελιώδους δικαιώματος της ένδικης προστασίας, της αρχής της νομιμότητας και της αρχής της αναλογικότητας, καθώς και λόγω της υπέρτερης ανάγκης αποτροπής αδικίας. Η παρέκκλιση αυτή επιβάλλεται πρωτίστως οσάκις η επίμαχη προσφυγή αφορά απόφαση της Επιτροπής περί επιβολής σημαντικού προστίμου, η οποία θα έπρεπε να χαρακτηριστεί ως έχουσα ποινικό χαρακτήρα, οπότε η αναιρεσείουσα αντιμετωπίζει κατηγορία για αξιόποινη πράξη, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ.
- 48 Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η αρχή την οποία κατοχυρώνει το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, δηλαδή η διασφάλιση δίκαιης δίκης για κάθε πρόσωπο, και την οποία αναγνωρίζει η έννομη τάξη της Ενώσεως δεν απαγορεύει την πρόβλεψη προθεσμίας για την άσκηση ένδικου βοηθήματος (απόφαση της 1ης Απριλίου 1987, 257/85, Dufay κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1987, σ. 1561, σκέψη 10).

- 49 Το Δικαστήριο έχει κρίνει επίσης ότι το δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας ουδόλως θίγεται από την αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας της Ενώσεως περί οικονομικών προθεσμιών, η οποία, κατά πάγια νομολογία, είναι σύμφωνη με την επιταγή περί ασφάλειας δικαίου και την ανάγκη αποφυγής οποιασδήποτε δυσμενούς διακρίσεως ή οποιασδήποτε αυθαίρετης μεταχειρίσεως κατά την απονομή της δικαιοσύνης (διάταξη της 17ης Μαΐου 2002, C-406/01, Γερμανία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, Συλλογή 2002, σ. I-4561, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 50 Από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι δεν δικαιολογείται παρέκκλιση από τη νομοθεσία αυτή λόγω του ότι διακυβεύονται θεμελιώδη δικαιώματα. Συγκεκριμένα, οι διατάξεις περί προθεσμιών ασκήσεως ενδίκων βοηθημάτων είναι δημόσιας τάξεως και πρέπει να εφαρμόζονται από το δικαστήριο έτσι ώστε να κατοχυρώνεται η ασφάλεια δικαίου και η ισότητα των πολιτών ενώπιον του νόμου (απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2007, C-229/05 P, ΡΚΚ και ΚΝΚ κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2007, σ. I-439, σκέψη 101).
- 51 Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι, σε κάθε περίπτωση υπερβάσεως προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής κατά αποφάσεως επιβάλλουσας σημαντικό πρόστιμο λόγω παραβάσεως των κανόνων περί ανταγωνισμού, το δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας και οι αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας επιτάσσουν την εκ μέρους των δικαιοδοτικών οργάνων της Ενώσεως στάθμιση, αφενός μεν, της σοβαρότητας της υπερβάσεως της προθεσμίας αυτής και του βαθμού στον οποίο η υπέρβαση αυτή θίγει τον σκοπό που επιδιώκεται με τη θέσπιση της προθεσμίας, αφετέρου δε, των συνεπειών που θα έχει για τον προσφεύγοντα η απόρριψη της προσφυγής λόγω εκπρόθεσμης ασκήσεως.
- 52 Μια τέτοια κατά περίπτωση παρέκκλιση, αν υποτεθεί ότι θα ήταν δυνατή η εφαρμογή της από τα δικαιοδοτικά όργανα της Ενώσεως, μολονότι, όπως υπομνήσθηκε με τη σκέψη 50 της παρούσας διατάξεως, οι διατάξεις περί προθεσμιών για την άσκηση προσφυγής είναι δημοσίας τάξεως, είναι δυσχερώς συμβιβάσιμη με τον σκοπό που επιδιώκει η νομοθεσία της Ενώσεως περί προθεσμιών για την άσκηση ενδίκων

βοηθημάτων, δηλαδή την κατοχύρωση ασφάλειας δικαίου και την αποτροπή οποιασδήποτε δυσμενούς διακρίσεως ή οποιασδήποτε αυθαίρετης μεταχειρίσεως κατά την απονομή της δικαιοσύνης.

- 53 Εν πάση περιπτώσει, χωρίς να απαιτείται να εξετασθεί αν πρόστιμο όπως αυτό που επιβλήθηκε στην αναιρεσείουσα με την επίμαχη απόφαση έχει ποινικό χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ, πρέπει να επισημανθεί ότι το δικαίωμα προσφυγής στη δικαιοσύνη, του οποίου ειδική έκφανση αποτελεί το δικαίωμα ένδικης προστασίας, δεν είναι απόλυτο και υπόκειται σε περιορισμούς οι οποίοι γίνονται εμμέσως δεκτοί, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις προϋποθέσεις του παραδεκτού ενδίκου βοηθήματος, διότι ως εκ της φύσεώς του προϋποθέτει ρύθμιση εκ μέρους του κράτους, το οποίο διαθέτει προς τούτο ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως. Οι περιορισμοί αυτοί δεν μπορούν να περιορίζουν τη δυνατότητα του πολίτη να προσφύγει στη δικαιοσύνη κατά τρόπο που να θίγεται η ίδια η υπόσταση του δικαιώματός του ένδικης προστασίας. Τέλος, πρέπει να κατατείνουν στην επίτευξη θεμιτού σκοπού, ενώ πρέπει να υφίσταται εύλογη σχέση αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού (απόφαση του ΕΔΔΑ, της 28ης Οκτωβρίου 1998, Pérez de Rada Cavanilles κατά Ισπανίας, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-VIII, § 44).
- 54 Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι οι πολίτες πρέπει να αναμένουν ότι θα έχει εφαρμογή η νομοθεσία περί προθεσμιών για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος, δεδομένου ότι αυτή σκοπεί στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της δικαιοσύνης και στην τήρηση, ιδίως, της αρχής της ασφάλειας δικαίου. Πάντως, η νομοθεσία αυτή ή η εφαρμογή της δεν πρέπει να παρακωλύει την εκ μέρους του πολίτη άσκηση διαθέσιμου ενδίκου βοηθήματος (προπαρατεθείσα απόφαση του ΕΔΔΑ Pérez de Rada Cavanilles κατά Ισπανίας, § 45).
- 55 Δεν μπορεί, όμως, να υποστηριχθεί ότι η νομοθεσία της Ενώσεως περί δικονομικών προθεσμιών και η εφαρμογή της εν προκειμένω δεν επέτρεψαν στην αναιρεσείουσα να ασκήσει το διαθέσιμο ένδικο βοήθημα κατά της επίμαχης αποφάσεως.

- 56 Συγκεκριμένα, μολονότι η επίμαχη δίμηνη προθεσμία αποτελεί, βεβαίως, περιορισμό του δικαιώματος ένδικης προστασίας, ο περιορισμός αυτός δεν θίγει προδήλως την ίδια την υπόσταση του δικαιώματος αυτού, τούτο δε κατά μείζονα λόγο, όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 45 της παρούσας διατάξεως, καθόσον οι διατάξεις περί υπολογισμού της προθεσμίας αυτής, μεταξύ των οποίων και οι επίμαχες εν προκειμένω, είναι σαφείς και δεν εμφανίζουν ιδιαίτερη ερμηνευτική δυσχέρεια.
- 57 Στο πλαίσιο αυτό έχει επίσης σημασία το γεγονός ότι, εν προκειμένω, η υπέρβαση της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής οφείλεται αποκλειστικά σε πλάνη του νομικού συμβούλου της αναιρεσείουσας, η οποία, όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 45 της παρούσας διατάξεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι συνιστά συγγνωστή πλάνη καθιστούσα δυνατή την παρέκκλιση από τις διατάξεις περί προθεσμιών ασκήσεως προσφυγής.
- 58 Το αυτό ισχύει και όσον αφορά το γεγονός, το οποίο επισημάνθηκε με τη σκέψη 41 της παρούσας διατάξεως, ότι προβλέπονται παρεκκλίσεις και σε περίπτωση υπερβάσεως της προθεσμίας αυτής λόγω τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας.
- 59 Ως εκ τούτου, ορθώς έκρινε το Πρωτοδικείο, με τη σκέψη 23 της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ότι το δικαίωμα αποτελεσματικής ένδικης προστασίας έτυχε της δέουσας προστασίας με την παροχή στην αναιρεσείουσα δυνατότητας ασκήσεως προσφυγής κατά της βλαπτικής για αυτήν πράξεως εντός της προβλεπόμενης από το άρθρο 230 ΕΚ προθεσμίας και ότι το δικαίωμα αυτό ουδόλως θίγεται από την αυστηρή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας περί δικονομικών προθεσμιών. Συνεπώς, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε νομική πλάνη κρίνοντας, με την ίδια σκέψη, ότι ούτε το δικαίωμα ένδικης προστασίας ούτε η αρχή της αναλογικότητας δικαιολογούν παρέκκλιση από την προθεσμία για την άσκηση προσφυγής, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων των οποίων έγινε επίκληση.
- 60 Κατόπιν των προεκτεθέντων, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ⁶¹ Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η αναιρεσείουσα ηττήθηκε πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) διατάσσει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

- 2) Καταδικάζει την Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert GmbH & Co. KG στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)